

De liedjes die we zingen 0164

Freiheit

Het eerste wat mij bij het zien van de titel "Freiheit" te binnen schoot was het vers waar mijn zoon mee thuis kwam uit de Duitstalige school in de stad waar we toen woonden:

Die Gedanken sind frei,
wer kann sie erraten,
sie fliehen vorbei
wie nächtliche Schatten.

Kein Mensch kann sie wissen,
kein Jäger erschießen,
es bleibt dabei:
die Gedanken sind frei.

De gedachten zijn vrij,

Wie kan ze raden,

Ze vliegen voorbij als
schaduwen in de nacht.

Geen mens kan ze kennen,
Geen jager ze neerschieten,
Het blijft zo:

De gedachten zijn vrij

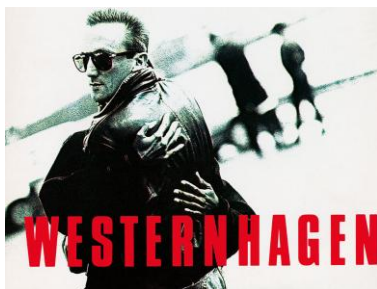
Bij nadere lezing past die tekst beter bij het denken van Angela Merkel in de DDR tijd en haar boek dat ze onder de titel "Freiheit" schreef.

Zoals blijkt is de tekst van het lied dat de ouwe Duitse Rocker Marius Müller-Westernhagen in 1987 uitbracht echt wel van een andere inborst.

De artiest

Westernhage, zoals hij zich kortaf noemt, werd in Düsseldorf geboren in december 1948. Zijn vader Hans werkte als toneelspeler bij het Düsseldorfer Schauspielhaus, zijn moeder was kantoormedewerker. Zijn eerste gage verdiende hij op zijn 14de met een optreden in een tv-film. Het geld dat hij daarmee verdiende gaf hij uit aan een ijshockey-uitrusting. De sport werd niet zijn levensdoel en hij besloot toneelspeler te blijven. Uiteindelijk koos hij voor de muziek en met zijn band Harakiri Whoom verwierf hij lokale bekendheid.

Met zijn provocerende liedteksten zorgde hij steeds weer voor reuring en werd daardoor verschillende keren door radiostations op de boycotlijst gezet. De keer dat hij een parodie uitbracht in het satirische TV programma **Express** op het nummer van Paul McCartney "Give Ireland back to the Irish" onder de titel "Gebt Bayern zurück an die Bayern" veroorzaakte dat een storm van protesten en een boycot.

In het laatste couplet van dit nummer stelt hij zich namelijk voor dat Duitsland mooi en vreedzaam zou zijn als alle Beieren het land uit zouden zijn.

De platenmaatschappij zag zich genoodzaakt de single uit de handel te nemen.

Het heeft hem uiteindelijk niet opgebroken want hij werd één van de succesrijkste artiesten van Duitsland met meer dan 12 miljoen platen verkocht.

Over Freiheit

"Freiheit" komt voor op zijn LP **Westernhagen** uit 1987 en werd in 2020 opnieuw uitgebracht op zijn album "Unplugged".

Het lied is een gezamenlijk werk van de componisten Michael Kurth en Claudio Bucher. Maar de tekst van deze Rockballade is 100% van Marius Müller Westernhagen.

Het lied heeft echter helemaal niets te maken met het slopen van de muur in 1989. Ik (JvH) woonde en werkte in die jaren in Duitsland en heb alle opwinding in mijn omgeving van nabij meegemaakt.

De Duitse Wiedervereinigung vond echter officieel pas plaats op 3 oktober 1990.

Het nummer "Freiheit" werd dus drie jaar vóór de val van de Berlijnse muur al uitgebracht!

Bouw van de muur 1961

Sloop van de muur 1989

Zelf zegt Westernhagen over het schrijven van de song (citaat):

"Über die Bedeutung habe ich mir damals keine Gedanken gemacht. Ich hatte beim Schreiben nicht den Fall der Mauer oder die Wiedervereinigung im Kopf. 'Freiheit' zeigt, dass künstlerische Produkte ein Eigenleben annehmen können. Wenn es in diesem Fall dazu gedient hat, dass der Song Menschen Kraft und Hoffnung gegeben hat, ist das ein glücklicher Umstand, der mich natürlich sehr freut."

(Over de betekenis heb ik destijds niet nagedacht. Ik dacht niet aan de val van de Berlijnse Muur of de Duitse hereniging toen ik het schreef. 'Freiheit' laat zien dat kunstwerken een eigen leven kunnen gaan leiden. Als het in dit geval mensen kracht en hoop heeft gegeven, is dat een gelukkige omstandigheid die me natuurlijk erg blij maakt.)

Na de val en de hereniging heeft hij bij geen enkel herenigingsfeest Freiheit gezongen en het heeft ook vele jaren geduurd voor hij het voor een tournee weer programmeerde. Intussen was ondanks zijn weigering het op de feesten te zingen een Hymne geworden dat massaal wordt meegezongen.

In een interview met Der Spiegel zegt hij: "Ik heb nooit gedacht dat 'Freiheit' zo'n fantastisch nummer was. Ik had de melodie al jaren en dacht altijd: Wat ga je daar in vredesnaam voor tekst op schrijven?"

Nou, deze dus:

Die Verträge sind gemacht
Und es wurde viel gelacht
Und was Süßes zum Dessert
Freiheit, Freiheit

De verdragen zijn gemaakt
En er werd veel gelachen
En iets zoets als dessert
Vrijheid, Vrijheid

Die Kappelle, rum-ta-ta
Und der Papst war auch schon da
Und mein Nachbar vorneweg

Het orkestje hoempa pa
En de paus was er ook al
En mijn buurman als eerste

Freiheit, Freiheit
Ist die Einzige, die fehlt
Freiheit, Freiheit
Ist die Einzige, die fehlt

Vrijheid, Vrijheid
Is de enige die ontbreekt
Vrijheid, Vrijheid
Is de enige die ontbreekt

Der Mensch ist leider nicht naiv
Der Mensch ist leider primitiv
Freiheit, Freiheit
Wurde wieder abbestellt

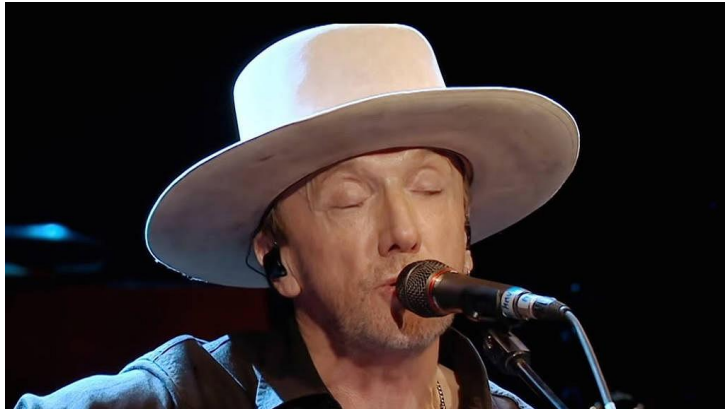
De mens is helaas niet naïef
De mens is helaas primitief
Vrijheid, Vrijheid
Werd weer afgezegd

Alle, die von Freiheit träumen
Sollten's Feiern nicht versäumen
Sollen tanzen auch auf Gräbern

Allen, die van Vrijheid dromen
Moeten het vieren niet verzuimen
Moeten dansen ook op graven

Freiheit, Freiheit
Ist das Einzige, was zählt
Freiheit, Freiheit
Ist das Einzige, was zählt

Vrijheid, Vrijheid
Is het enige, dat telt
Vrijheid, Vrijheid
Is het enige, dat telt

Het verhaal

De tekst beschrijft vreugde en opluchting (gelach) en feestelijkheden (iets zoets als dessert) ter gelegenheid van de ondertekening van een verdrag. Of 'vrijheid' centraal stond in de voorafgaande verdragsonderhandelingen komt niet aan bod.

Een feestje wordt met hoempa pa muziek gevierd, de paus was er bij (Johannes Paulus II) net als zijn buurman die er zelfs als allereerste (vorne weg) was.

Helaas stelt Westernhagen vast dat er één niet bij was, dat was de Vrijheid zelf.

Vervolgens neemt hij de moeite om de mensheid te beschrijven als niet naïef, met andere woorden niet vooringenomen. Maar zij is helaas ook primitief, instinctief en egoïstisch handelend en denkend. Vrijheid werd daarom weer "abbestellt", de uitnodiging werd afgezegd.

Maar toch bezingt hij dat iedereen die van de Vrijheid droomt niet mag verzuimen de Vrijheid te vieren, onze kleinkinderen zullen uit blijheid ook op onze graven dansen!

Want Vrijheid is het enige dat telt!

John van Halderen, februari 2026

Bronnen: Rock Antenne, tz krant München, Zinc Media Oregon, Musixmatch.com, Unplugged, Gala Digital, Leeuwarder Courant, Berlijn Blog, Sarcopop, Genius.com – lyrics.

(Geheel zonder gebruik van AI geschreven)